

179

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscriptele nu se retrimit.

INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenthaler & Emmerich Leiser. Heinrich Schalek. Rudolf Wosse. A. Cappelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroyl & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seziță garmond pe o coloană 8 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai deosebite după tarife și învoială.

RECLAME pe pagina a 8 a o seziță 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U I L X I I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, eteșit I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or. Cu dâșul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 205.

Brașov, Vineri 17 (29) Septemvre.

1899.

Mirenii în biserica unită.

Înainte cu două zile am reprodus în partea sa cea mai esențială un articol al foiei bisericești din Blașiū, care, precum am și accentuat, în mai multe privințe a trebuit să facă în momentele critice de față cea mai stranie impresiune asupra cetitorului nepreocupat, care cunoșce cât de puțin istoria dezvoltării bisericești române unite. În acest articol autorul se silește a arăta, ce cere clerul, sau mai bine zis, ce cer conducătorii clerului amintitei bisericești dela mirenime.

E învederat, că nimeni pe lume nu va pute să facă nici o obiecțiune față cu justa judecată generală, că precum mirenii sunt în drept a pretinde dela preoțime, ca să-și împlinescă sânta ei chemare și datoriă către biserică și poporul ei credincios, așa și preoții sunt în drept a cere dela mirenii să-și împlinescă și ei pe deplin îndatoririle, ce le au față cu biserică și cu clerul ei. Sunt dăr în drept cei din cler a spune orîși-când franc și lămurit, ce cer dela mirenii, ba acesta este chiar o datoriă a lor. Numai cât ceea ce cer, trebuie să fiă bine motivat și bine întemeiat.

Nu voim să dîcem, că *punctum saliens* al pretensiunilor, ce le ridică foia din Blașiū față cu mirenii, ca să contribuie cum se cuvine la îmbunătățirea stărei materiale a clerului, n'ar avé o basă îndreptățită. Dăr când acesta foia susține, că mirenimea română unită e departe de a documenta acea alipire și acel zel și însuflețire pentru școlă, ca mirenii altor națiuni, cum sunt d. e. Francesii, și decă în genere 'i denegă orîce interes mai viu pentru afacerile bisericești, atunci susține un lucru despre care nu-și va pute da sémă.

Ce-și va fi inchipuit autorul, când a rătăcit cu gândul prin „celelalte părți ale lumii“, ca să caute

asemănări cu „laicii catolici“ de pe acolo, nu scim. Din faptul însă, că între altele pune ca exemplu de imitat mirenii români „principiile de cari au fost conduși laicii catolici germani“ când cu vestitul Kulturkami“, trebuie să deducem, că împrejurările reale ale vieții și luptelor bisericești naționale ale poporului român din acesta parte a lumii sunt pentru dâșul încă nisece mărimii necunoscute. Când face asemănare cine-va între Francesii și Români, trebuie să aibă în vedere înainte de toate circumstanțele și condițiunile cu totul deosebite ale dezvoltării lor din trecut și ale stării lor actuale. A susține însă, că în raport cu circumstanțele și cu puterile lor, Români nu dovedesc nici pe departe alipirea și zelul cuvenit pentru biserică și școlă, este, ni-se pare, totuși prea riscat chiar și pentru un clerical, care scie să se avente cu gândul până și în „celelalte părți ale lumii“.

Am dori să ne spună, că ore bisericile și școlile, ce au fost clădite și înzestrate în mijlocul Românilor uniți, s'au făcut numai cu jertfa clerului și nu și cu jertfele poporului și ale frunțășilor săi mirenii? Și nu tot cu mirenii se administrează pretutindenți averile bisericești și școlare, luând afară numai centrele episcopesci, unde funcționează capitulele diecesane?

Este în adevăr de prisos de a mai insista în privința acesta, vrînd a dovedi ceva ce scie și cel din urmă copil de școlă.

Dăr autorul din cestiune, care acuză în general mirenimea de nepăsare, pare a avé în vedere mai mult îmbunătățirea salariilor preoțimeii de către popor, ca să nu mai fiă espusă șicanelor guvernului. Îl întrebăm însă: când s'a pus înaintea poporului credincios, sau a reprezentanților săi mirenii acesta gravă cestiune, ca ei să-și fi arătat nepăsarea față cu ea? Noi cel puțin

scim, că de două-deci și patru de ani încôce, dela 1875, nu s'a mai ținut nici un sinod mixt, în care să se fi putut discuta o asemenea cauză.

Ce însă dăr vâierările despre nepăsarea mirenii în cestiunea îmbunătățirii stării materiale a preoțimeii? Voesce autorul cu acesta să acopere nepăsarea celor ce stau în fruntea clerului?

Nu vré să scie însă autorul de aceea, că astfel de lucruri se fac și trebuie să se facă în adunările bisericești, în sinódele mixte. El pretinde, ca mirenii să nu fie „interesați“ de a avé și ei un cuvânt în biserică, nici chiar când e vorba de a-se lua hotăriri în favorul stării materiale a preoțimeii. El cere dela ei „să se ridice dela iubirea acesta interesată a bisericeii, la o iubire mai perfectă, la iubirea amicală... și să aducă jertfe pentru preoțime fără de a mai cerceta și sci cum, în ce chip și până unde, și fără a sci și cerceta, ce vré clerul, încărău țintesece și încărău vré să ducă naia bisericeii. Ba merge până a-și face haz de mirenii, cari mai au naivitatea să pretindă și ei drepturi în biserică, dîcînd, că ei „pretextază“ acesta pretensiune, ca să le servescă numai „ca un vël, cu care ar dori să-și acopere nepăsarea“.

Dăr mai face, în fine, nisece afirmări privitoare la autonomia bisericeii și la drepturile mirenimeii, față cu cari, în împrejurările critice de față mai ales, ce le străbate biserică română unită, trebuie să-și stea mintea omului în loc. Aceste afirmări de o fenomenală cutezare și ignorare a stărilor de fapt și de drept, merită o mai de aproape luare aminte.

Crisa între partidul român și br. Bourguignon, presidentul țerii Bucovinei, a intrat în un stadiu acut. „Deutsches Volksblatt“ anunță sosirea la Viena a deputaților români Lupul, bar. Hormuzachi și Dr. G. Popovici, cari au mandatul

să ceră revocarea d-lui Bourguignon. Din sorginte sigură aflăm, că și br. Bourguignon a părăsit subit Cernăuții și se află în Viena pentru a contrabalansa pașii Românilor. S'a încins o ascunsă, dăr orăcenenă luptă după culise. Crisa ministerială încă neresolvată limitază într-o-câtva această luptă și o ține în nedecidere. În Bucovina spiritele sunt foarte agitate.

Taxele dela Porțile-de-Fier.

„Timpul“, organul partidului conservator dela putere, publică sub titlul acesta un șir de articuli remarcabili, din cari vom reproduce și noi părțile cele mai esențiale.

După ce arată, cât de mare importanță are cestiunea taxelor dela Porțile-de-Fier pentru comerțul român fluvial în present și în viitor, autorul articolului scrie:

„Originea cestiunei trebuie să o căutăm departe, în tratatul dela Berlin (1878) și neajunsurile, de cari avem a suferi acum, nu sunt, decât una din numărósele și tristele consecențe ale greșelilor comise atunci de bărbați politici, cari în acel moment decisiv al istoriei noastre (ceea-ce Francesii numesc un *tournant de l'histoire*) au fost la putere, au avut în mână conducerea destinelor patriei și vor avé și răspunderea înaintea posterității.“

A merge la congresul dela Berlin singuri, fără sprijin, certați cu aliații din ajun, fără a ne fi asigurat concursul și ajutorul altor prietini, era a merge mai dinainte la un desastru politic, a vedé toate cestiunile, ce ne priveau, rezolvate în contra intereselor și drepturilor noastre, a pierde prin nedibăcia diplomației noastre legitima răsplată datorită vitejiei și sângelui generos al ostașilor români.

Astfel s'a întemplat, că cestiunea evrească s'a putut aduce înaintea congresului; că indemnitatea de răboi, stipulată la San-Stefano, a fost pierdută la Berlin; că Serbia intrată în luptă după căderea Plevnei, că Grecia, care nu deduse un foc de pușcă măcar, au dobândit provincii nouă, mari și frumoșe; că Austria a căpătat Bos-

FOULETONUL „GAZ. TRANS“.

Eufemisme în limba română.

de
Nicolaie Sulică.

I.

E un fapt recunoscut astăzi și remarcat de etnopsihologia ca o trăsătură caracteristică a graiului popular *intima participare* a sentimentelor, să dîcem a ini-meii în alcătuirea și închegarea tuturor expresiunilor limbistice, în opozițiune cu procedura consciă sau mai bine zis tendențiositatea mai mult sau mai puțin pronunțată, cu care sunt alese și întocmite frazele graiului dîlnic al așa numitei inteligente sau clase culte. Vorbele omului cult sunt tot-deuna compănite și mai mult sau mai puțin, calculate, așa că în urma urmelor trebuie să recunoșcem cât de puțin adevăr în faimósele cuvinte ale lui Tallyrand, că graiul i-s'a dat omului numai pentru de-a-și ascunde ougetele. (La parole a été donnée à l'homme pour déguiser ses pensées!)

Cu atât mai isbitóre e francheta și sinceritatea, care o manifestează poporul în mai toate expresiunile graiului său. E în firea poporului simplu, dăr curat la suflet, să-ți spună fără ocol tot ce judecă, tot ce ougetă, tot ce are pe inimă.

Poporul, cum e și vorba Românilui, își spune verde 'n față, ce are de spus, el ce are pe inimă, are și pe buze. Țăranul fără multă prefăcătorie dă expresiune nu numai în gesturi și mimică, ci și în cuvinte, de regulă spontan și am pute dîce inconșciui antipatiilor și simpatiilor sale, a tot ce-i place sên displace. Așa se esplică bună-óră aceea deosebită predilecțiune a poporului preste tot, și în specia a poporului român, pentru diminutive, ceea-ce nu denotă altceva decât intima cordialitate, cu care se alipesce vorbitorul de tot ceea-ce pronunță.

E un moment psihologic acesta aprențiat pe deplin, și din partea limbisticeii; dăr nu mai puțină importanță i-se dă și tendinței manifestate de popor în direcțiunea contrară, așa-dără deosebitei rezerve, ce o observă poporul de rënd în pronunțarea

anumitelor cuvinte, ce indică obiecte sau ființe, de fatala influință asupra-i, după concepțiunea lui, sau în genere de rău augur.

Aceea normă convențională impusă ocerurilor culte de codul manierelor elegante, sau mai bine zis de bunul simț, ce se pretinde dela ori ce om cult, de a evita anumite cuvinte sau expresiuni, prea dure, prea drastice, cu un cuvânt cari nu sunt de salon sau de bonton, — poporul nu o cunoșce.

Reserva există și pe o parte și pe alta, la popor ca și la clasa cultă, numai cât de altă natură e una, și de alta ceea-laltă, sau mai bine zis diferit e impulsul, motivul sufletesc, care impune ambele specii de rezervă în expresiuni. La omul cult e un fel de jenă, tocmai ca eflus al educațiunei sale și al bunului său simț. La popor vom avea ocașiune să facem cunoștință cu alt factor psihologic, ca motiv al rezervei, sau moderării în expresiuni, ér acest factor specific al psihologiei populare e un fel de gróză, e téma în sensul strict al cuvântului drept, eflus al con-

științei slăbiciunei și inferiorității sale față de acele duhuri supranaturale, de a căror putere să crede stăpânit.

Poporul nrméză inconșcient principiul latinesc: *Naturalia non sunt turpia*; 'ce e de spus, își spune tot, fiă și drastic, ba chiar trivial sau obscen. Omul cult în astfel de casuri să ajută în conversațiunea dîlnică așa cum pôte mai bine, și decă e forțat de împrejurări să aducă vorba despre astfel de lucruri, cari dea-dreptul pe nume nu le pôte numi, își ia de regulă refugiul la circumscrieri, caută să îndulcească expresiunea prin cuvinte mai puțin drastice, cari numai de departe lasă să se întrevadă, de ce este vorba, cu un cuvânt își ia refugiul la un fel de vorbire metaforică, cunoscută în astfel de casuri sub numele de *eufemism*.

Așa, ca să mă folosesc de un exemplu nu din cele mai drastice, căci tocmai simțul meu eufemistic nu mă ertă să mă estind asupra altora, drept un fel de eufemism, interdice categoric o lege a stilului nostru frumos, așa numita eufonia, întel-nirea în graiū a conjuncțiunei „că“ cu or,

nia și Herțegovina, pe când România, care deduse concursul său în momentul cel mai critic și în lupta, care a decis despre sorta întregii campanii, singură a rămas fără nici o răsplătă, primind o provincie pus-tiă, ruinată și fără fruntarii în locul alteia, care li-se lua: atât și nimic mai mult.

Astfel s'a întâmpnat atunci și cu ces-tiunea Porților-de-Fier, adusă înaintea con-gresului de către Austro-Ungaria. Tratatul dela Londra din 1871, care pentru întâia oară se ocupase de cestiune, proclamase un principiu conform cu echitatea și cu drep-tul ginților în privința rîurilor internațio-nale, și încredințase misiunea de a executa lucrările de îmbunătățire puterilor riverane (adecă Austro-Ungariei, Turciei, suzerană pe vremea aceea, și după cum susținem noi, și Serbiei și României, care aveau, deși țări tributare, suveranitatea efectivă asu-pra acelei părți a rîului); tot acelorași pu-teri riverane le recunoscuse dreptul de-a percepe taxe provisorii pe navigațiune, pentru plata cheltuelilor pricinuite de lu-crări.

La 1878 dispărând suzeranitatea Tur-ciei, era firesc lucru și conform cu dreptu-rile ginților, ca Austro Ungaria, Serbia și România, rămase singure puteri riverane, să execute de comun acord lucrările, per-ceptând și taxele provisorii.

Congresul dela Berlin însă n'a decis astfel, ci a acordat Austro-Ungariei la 1878 ceea-ce dăna ceruse înzadar cu multă stăruință la conferința dela Londra 1871, adecă mandatul de a executa singură lucrările de corectare a Dunărei la cata-racte și la Porțile-de-Fier, și dreptul de a percepe taxele provisorii până la amortisa-rea cheltuelilor efectuate. (Art. 57, tratatul din Berlin).

Așa-dér, pe când la gurile Dunărei, unde s'au făcut de asemenea lucrări grele și costisitoare, s'a încredințat executarea lor și perceperea taxelor comisiunii euro-pene, în care sunt reprezentate toate pu-terile mari, precum și statele riverane, de astă-dată lucrările și perceperea taxelor au fost concesate unei singure puteri, Austro-Ungariei, cu exclusiunea nu numai a res-tului Europei, dér chiar a celor două puteri riverane, state creștine mai réu tra-tate în această privință, decât însă-și Turcia.

Quia nominor leo.

Acastă hotărîre a areopagului euro-pean a fost luată la 1878. Ađi, la 1899, prin aplicarea tarifului, ea începe a-și pro-duce efectele, și amortisarea datoriei prin perceperea taxelor fiind calculată pe un termen de 90 de ani, abia la anul 1989, adecă 111 ani după congresul dela Berlin, vor înceta pentru România efectele deci-siunii, care s'a luat atunci*.

În articolul al doilea se arată înainte de toate, că cestiunea Porților-de-Fier nu este o afacere între România și Ungaria, ci este o ces-tiune europeană.

1) Fiind-că Dunărea este un rîu in-ternațional, a cărei libertate a fost înscrisă

în art. 15 al tratatului dela Paris*), ca fă-cînd parte din dreptul public al Europei;

2) Fiind-că puterile mari, cari au is-călit tratatul din Berlin, au dreptul de-a cerceta și de-a controla cum s'a executat mandatul, ce l'au încredințat Austro-Unga-riei și decă taxele înființate sunt întocmite în conformitate cu principiurile dreptului ginților și în limitele cheltuelilor, ce s'au făcut.

Deși România și Serbia nu figurază printre puterile semnatare ale tratatului din Berlin, de vreme ce n'au fost admise a participa la congres, ca neposedând încă plenitudinea suveranității lor, este evident, că mandatul dat de puterile mari semna-tare ale tratatului a fost dat nu numai în numele lor propriu, ci și în numele și pen-tru puterile riverane direct interesate în cauză, fiind vorba de lucrări, ce erau a se executa în parte pe teritoriul și în apele lor.

Așa-dér, situațiunea României în această privință este, credem, fără indoială cea următoare: *dăna n'are mai multe sêu alte drepturi, decât celelalte puteri europene; are însă aceleași drepturi ca și puterile sem-natare ale tratatului din Berlin.*

Mai departe arată, că de fapt interesele puterilor europene în a-castă cestiune sunt foarte inegale. Anglia, Franca și Italia n'au nici un interes material direct angajat. Pe ele le pôte preocupa numai grija, de a nu lăsa să se știrbescă principiul libertății navigațiunii rîu-rilor și în special al Dunării. Apoi încheiă așa:

Situațiunea puterilor riverane, ale că-ror comerț și navigațiune sunt direct in-teresate, este evident cu totul alta; unele au societăți de navigațiune sêu serviciu fluvial de stat; altele, decă nu au acum, trebuie să se gîndescă la viitor, și încă ce viitor: 90 de ani! Acțiunea acelor state trebuie dér să fiă mai sîrguitoare și sforța-riile lor mai mari, în scop de a menține principiile neatînsse și de a micșora incon-venientele practice ale taxelor propuse.

După câte șcim, ceea ce era lesne de prevădut, s'a și întâmpnat. Puterile mari, ale cărora interese nu erau direct în joc, au rămas apröpe indiferente. Ceea ce este însă mai ciudat e, că din cele interesate, unele, ca Serbia și Bulgaria, au arătat o nepăsare, care nu se esplică, decât prin greșele împrejurări politice și financiare, prin cari au trecut și trec încă aceste două țări.

*) Art. 15: „Actul congresului din Viena stabilind principiile destinate a re-gula navigarea rîurilor, care separă sêu străbat mai multe State, puterile contrac-tante stipulează, că pe viitor aceste prin-cipii vor fi aplicate Dunărei, precum și gu-rilor sale. Ele declară, că această disposi-țiune face de acum înainte parte din drep-tul public al Europei și o iau sub garan-ția lor“.

Singure Germania, Rusia și România s'au ocupat mai cu stăruință de această gravă și importantă cestiune.

Situațiunea în Austria.

Majestatea Sa monarhul n'a decis încă până ađi asupra dimisiunii cabinetu-lui Thun și crisa ministerială continuă. Se asigură, că combinațiunea Liechtenstein nu mai pôte fi luată în serios, în timp ce în opinia publică își face curs svonul, că for-marea unui cabinet în frunte cu Chlumetzky a început să devină éráși probabilă. Un ministeriu Chlumetzky ar fi în parte com-pus din funcționari, sub devisa, de a ridica éráși la suprafață germanismul, și de a pregăti terenul de apropiere între Germani și Cehi.

De altă parte însă se susține, că vi-itorul ministru președinte va fi sêu locțiitorul din Tirol contele *Mervelik*, sêu loc-țiitorul din Triest, contele *Goess*.

Positiv nu se șcie însă nimic. După cum stau lucrurile ađi în Austria, acolo si-tuațiunile se schimbă din oară în oară și nu se pôte șci cu siguranță, ce se va întâm-pla de ađi pe mîne.

Remarcăm, că presa germană din imperiu armoniază pe Nemții austriaci să nu asculte în momentele de față de sfă-tuitorii lor cei réi, și să nu se clatine în atitudinea lor intransigentă. Acastă li-o consiliéază Nemților între alte diare „*Vossische Zeitung*“, ér „*Berliner Tageblatt*“ scrie următoarele:

„Nemții nu vor avé-o mai réu decăt până acum, chiar decă în fruntea guver-nului ar sta un nou Badeni sêu Thun. Decă Nemților li-au succes a trînti pe Ba-deni și Thun, atunci de va cere trebuința. ei vor face să vadă și un al treilea minis-teriu de felul acestora. Ađi Nemții au arma în mîna lor: alegerea delegațiunii. Nebuni ar fi, decă ei n'ar exploata fundamental si-tuațiunea favorabilă. Decă factorii norma-tivi nu se vor puté decide pentru o schim-bare radicală a sistemului, atunci va fi mai bine de a continua lupta, decăt de a se di-mite la un compromis ticălos, din care în urma urmelor tot Nemții vor trage scurta“.

Forțe interesant se pronunță asupra situațiunii de față în Austria vice preșe-dintele clubului Cehilor tineri, în „*Lidove Noviny*“. Éta apreiăriile, ce le face el:

„Acțiunea principelui Liechtenstein pôte fi considerată ca iluzoriă. Preste tot dom-nesc convingerea, că a fost o mare gre-șală a provoca dimisiunea cabinetului Thun, înainte de a fi fost netedît drumul pentru o nouă direcțiune óre care. Crisa așa cum e, stă fără păreche; ea apare ca o săritură în cel mai cras întunerec. Par-tidele majorității țin strins una la alta; stînga e incapabilă de satisfacțiune și în cazul, că li s'ar atașa o fracțiune sêu alta din drépta. Pe terenul de șah politic nu e altă trăsătură posibilă, decât a forma un cabinet al dreptei și a-l investi cu putere nelimitată pentru regularea raporturilor în și afară de parlament; tocmai în lipsa ace-ței puteri nelimitate au cădut cabinetele Badeni și Thun, cu toate că ea e un atri-but neadmisibil al orî cărui guvern cons-tituțional.“

„Contele Goluchowski, care fără nici o responsabilitate se îngrijesc după culise de regia întregii crise, nu-și bate capul decăt cu alegerea delegațiunilor, după aceea pôte veni éráși potopul. Deputații cehi vor face din parte le tot posibilul să conserve și să întărescă majoritatea de până acum a dietei imperiale, ca adevărata represen-tanță a tuturor popórelor austriace. Orî cum s'ar rezolva turburările prezente pricinuite esclusiv de esecesele obstrucțiunii, atât ră-mîne adevér nerésturnabil, că oprimarea unuia prin celalalt e eschisă, și că numai și numai o înțelegere sinceră, și în esența sa nu tocmai grea, între Germani și Cehi asupra regulării raporturilor de limbă, va fi în stare să procure statului pacea defi-nitivă, ér popórelor posibilitatea unei ac-țiuni neconturbate culturale“.

După cele mai noué șciri sosite din Viena, partidele conservative, cari sunt în majoritate, nu voesc să dea nici un sprijin baronului *Chlumetzky* la formarea unui cabi-net. Așa fiind misiunea lui Chlumetzky, ca și a lui Liechtenstein, s'a sfîșit. În lo-cul acestora ese însé pe plan éráși persóna locțiitorului din Stiria, contele *Clary-Aldrin-gen*, care va forma un cabinet de funcțio-nari. Despre un astfel de cabinet se asig-ură, că va fi mai favorabil Germanilor, decăt Cehilor și că va avé între altele mi-siunea de a pregăti calea unui ministeriu parlamentar în frunte cu principele Lich-tenstein. Asta însă nu se va întâmpla ina-inte de finea anului.

Dieta și partidele maghiare.

Astăđi se deschide dieta ungară din Pesta, după o vacanță de apröpe trei luni de zile. Se vor vedé și întélui éráși ađi deputații din toate partidele, reluând firul intrerupt al lucrărilor.

Este semnificativ, că dieta ungară se deschide tocmai într'un timp, când dincolo în Austria bîntue crisa ministerială și când în sferile politice domnesc o mare nesig-uranță și neorientare asupra situațiunii.

Dieta din Pesta se deschide de astă-dată sub zodia *pactului*, ce i-a succes „pro-videntialului“ *Szell* a-l încheia cu partidele maghiare, și pe a cărui basă a luat el frê-nele guvernului. „Pactul“ acesta însă a su-ferit în timpul din urmă atacuri vehemente din partea kossuthiștilor de toate nuanțele, ba chiar în partida guvernului se află o fracțiune însemnată, a tiszaiștilor, care mur-mură și e nemulțumită și care așteptă ale-șuind momentul, ca, vorba contelui *Stef. Tisza*, să dea expresiunea *diferențelor princi-piare* între ei și szellaiști.

Tiszaiștii vor să speculeze de rëndul acesta și cu crisa austriacă. Ei cred, că această crisă va înfrîuri nefavorabil asupra pozițiunii cabinetului *Szell* și asupra rapor-turilor interne ale partidei guvernamentale, și de aceea ei fac toate sforțările să stea la suprafață, ba — după cum cetim prin dia-rele maghiare — uoenicul lui *Tisza*, fostul ministru-președinte *Banffy*, a mers cu mare grabă la Viena, și împrejurarea această i

ce alt cuvânt începător cu silaba „ca“ sêu „că“, cum e d. e. când, care etc., ca-lificat fiind acest defect stilistic, ca un fel de cacofonia. E evident însă, că nu simțul nostru estetic-acustic, ci bunul nostru simț e acela, care ne impune acest us limbistic. Nu pornirea eufonică se validităză aici, ci pornirea eufemistică a omului cult.*)

Nu eufemisme de felul acesta, la a căror auzire sêu pronunțare trebuie să ro-șescă omul cult, așa déră cari pornesc din simțul nostru de rușine, nu acestea ilustréză ca ceva specific graiul poporului de rënd; érá pe noi ne intereséză tocmai acea ca-tegoriă specifică de eufemisme populare,

*) Tendința acastă există în toate lim-bile culte vcrbite de ómeni cu cât de pu-țină cultură a inimii și minții. Romanii d. e. duceau până la estrem scrupulositatea în această privință. O interesantă colecțiune de construcțiuni și frase eufemistice ale limbei clasice latine avem la *Ritter*, *Ue-bertriebene Schau der Römer vor gewissen Ausdrücken und Wortverbindungen*, in Rhein. Museum 1835, pag. 567 etc.

cari isvorite dintr'un fel de fior sacru, for-méză o seriă întrégă de expresiuni, cari numai în acest principiu al psihologiei po-porale își află unica esplicare corectă. E vorba aici de acel principiu religios, că-ruia evlaviosul Israelit i-a dat expresiune în una din cele 12 porunci, prin cuvintele: „Să nu iei numele Domnului Dumneđeului têu în deșert“, sêu mai bine đis: „să nu abusezi de numele D-đeului têu“, și care inconștient îl simte și-l aplică cu scrupu-lósă sîntenăia poporul superstițios preste tot prin retăcerea, sêu circumscrierea nu-melui acelor puteri și spirite, de a căror voință sêu mai bine đis bunăvoință își crede legată și dependentă ursita.

Acetea sunt eufemismele în sensul strict și original istoric-etimologic al cu-vîntului. *Euphemia* (*εὐφημία*) era la Greci și la Romani acea tăcere sfântă, care avea să premérgă ori-cărei jertfe, precum și tu-turor rugăciunilor de jertfă, ca un semn de bun augur pentru primirea prinosului din partea deității, și asupra căreia glöta credincioșilor era făcută atentă prin cuvîn-

tele: „favete linguis!“ sêu „εὐφημεῖτε,“ prin cari să cerea discrețiunea asistentilor asupra celor ce vor vedé și auzi. Glöta celor profani avea să tacă sêu să nu pro-nunțe decăt cuvinte, cari nu paralisau efectul sacrelor misterii. De aici apoi eu-femism în sens de ori-ce acțiune și în pri-mul rënd expresiune scrupulosă în agrăirea ori-cărui spirit mai înalt și mai puternic, cu chemarea spețială de a-i îndulci mânia și a-l predispuce în favorul credinciosului.

La Romani, a căror întrégă organi-sațiune de stat era pusă pe base divine, procedura eufemistică a avut tot-déuna un rol determinator în ori-ce acțiune între-prinsă de autoritățile politice. Nimic nu se ptea începe fără consultarea prealabilă a voinței, sêu mai bine đis a dispoziției divine și fără constatarea unor presemne favo-rabile de aprobare, prin mijlocirea siste-mului augural, a cărui procedură în esența sa nu e decăt procedură eufemistică. E cunoscută și formula de urare, cu care se deschideau adunările poporului la Romani: „Quod bonum, felix, faustum fortunatumque

sit!“ sêu cum am đice noi: „Să fiă într'un oés bun, sêu într'un oés cu noroc!“ E aceeași pornire eufemistică, care-l face pe țéranul nostru, înainte de a pleca de acasă sêu înainte de a se apuca de ceva, să-și facă sfânta cruce și să đică „Dómne ajută!“ ér o rezervă eufemistică analógă celei ob-servate la jertfele romane, se manifestéză la poporul nostru, bună órá când se sapă comorile, intrucăt cuvânt réu, numele ne-curatului sêu injurătură nu e permis să se pronunțe, căci la din contră comóra, după credința poporului, necondiționat trebuie să dispară. Acestea sunt casurii de acțiuni și reticente eufemistice, ér un exemplu destul de cunoscut de eufemisme propriu đise, de eufemisme directe în graiú, cari vor forma obiectul principal al studiului nostru de față, este tocmai atributul de „necurat“, amintit mai sus, cu care șfala superstițioasă a poporului indică pe dracul, sêu diavolul.

(Va urma)

face pe mulți dintre corifeii unguri să-și aducă aminte de declarația baronului Banffy, când s'a despărțit de putere, că el nu se retrage de pe terenul politic, ci va fi și pe viitor un „factor prin fapte“ (*tettekél tényező*).

Pe când tiszaiștii își continuă în sinul partidei de la putere munca lor de subminare, mult mai pe față își îndreaptă atacurile în contra guvernului kossuthiștii de toate nuanțele. Acești combatanți pentru ideea unei Ungarii absolut independente, au descoperit în decursul vacanței parlamentare, că patria se află în mare primejdie, din cauza *afacerii Hentzi*. Nu numai fracțiunea lui Eötvös, ci și ugroniștii, olay-iștii, fracțiunea lui Polonyi, grupul lui Bartha etc. au aflat, că ceremonialul, cu care s'a ridicat din nou monumentul lui Hentzi, este adânc vătămător pentru „națiune“, și din cauza aceasta ei s'au și pregătit a aduce din nou în parlament această afacere. Chiar în ședința de deschidere de ași, Ludovic Olay ia cuvântul înainte de ordinea de zi în afacerea Hentzi, ér Carol Eötvös și soții vor continua cu vorbirile și atacurile în contra guvernului Szell. Relativ la această situațiune, etă ce dăce una dintre foile maghiare frunțase:

„În parlament scandalul-Hentzi, în politică intrigă, ér între ambele pôte fi conexiune. Ne aflăm încă în acele lupte de vorbe și de partid, cari timp atât de îndelungat ne-au împiedecat în munca și dezvoltarea noastră“. Apoi exclamă: „Ar trebui să dăm la o parte certurile și scandalurile, ca era nouă să-și realizeze promisiunile“.

În tot cazul perspectiva luptelor parlamentare în dieta ungară, ce s'a deschis ași, nu se arată în colorii trandafirii. Guvernul lui Szell are, ce-i drept, o majoritate uriașă, dér unde e scris, că majoritatea această să rămână solidară pe vecii veilor? În rândurile ei se află o mulțime de conducători, cari mai mult s'au mai puțin vor năsi a-și validita fă-care vederile și interesele lor. Căpetenia e Szell, dér căpetenia ține să fiă și Szilagyi, și Csaky, și Apponyi, și, nu uitați, că Tisza și ai săi încă nu se vor lăsa codași.

SCIRILE ȚILEI.

— 16 (28) Septemvre.

Persecuțiune. Din Seliște i-se comunică „Tribunei“, că 9 tineri de-acolo, cari au jucat „Călușarul“ și „Bătuta“ cu ocaziunea petrecerii populare dela Netedu, arangiată din incidentul adunării Societății pentru fond de teatru român, au fost citați la judecătoria de cerc, pe motiv de „transgresiune în contra statului“. Se crede, că „transgresiunea“ constă în purtarea tricolorului român, cu care erau împodobiți amintii tineri.

A cui e țera? „Al cui e pământul, a aceluia e și țera“ a dăis la esposițiunea economică din Seghedin un bărbat de stat maghiar. Ei bine, acum își pune o fôia ungarăscă întrebarea, al cui e pământul și averea în ținuturile locuite de Ruteni, și răspunde astfel: Dintre 156 viriliști ai comitatului Bereg, 54 sunt Jidovi. Comitatul Ung între cei 48 viriliști ai săi nu numără nici mai mult nici mai puțin de 35 Jidani. În orașul Munkacs 53 din 87 viriliști asemenea sunt Jidovi. Așa-déră din 349 viriliști, 154 sunt Jidovi.

Cerere ungarăscă refuzată. Cetim în „Constituționalul“ din Bucuresci: Guvernul ungar a cerut guvernului român cedarea unui teren, la Porțile-de-fier, pentru instalarea unui birou necesar perceperei taxelor, peagi și pilotagi. Canalul Porților-de-fier începând pe teritoriul român, guvernul ungar a voit, ca biroul pentru perceperea taxelor să funcționeze la intrarea chiar a canalului. Guvernul român a refuzat, ér cel ungar și-a înființat biroul pentru perceperea taxelor pe teritoriul sârbesc.

Starea viilor în Ungaria. După raportul unei foi de specialitate, până în present nu se pôte judeca nici măcar aproximativ rezultatul, ce-l va da recolta

viilor în acest an. Se conchide totuși, că deore-ce viile plantate în pământ nisipos promit o recoltă mijlocie bună, și deore-ce viile au fost anul acesta mai puțin bănuite de peronosporă, recolta va fi cevași mai bună ca cea din anul trecut.

Nou arhiepiscop în Praga. Fôia oficială austriacă, după cum comunică o telegramă din Viena, va publica în numărul său de ași numirea noului arhiepiscop al Pragei în persôna canonicului din Olmütz, br. Leopold Skrbenszky.

Ucigașii din Polna. Afacerea omorului ritual, de care am vorbit și eri, a intrat într'o nouă fasă. Hülsner negă din nou, pentru-că se vede, că a audît, că cine negă categoric, mai pôte spera revisuirea procesului; eventual va fi condamnat din nou, dér cel mult cu 5 voturi contra două și atunci mai pôte conta la agrafiere. Ceilalți doi Jidovi bănuți cu complicitate, Wassermann și Erbmann și-au documentat absența în timpul omorului. Ca un fel de senzațiune, se telegrafază din Kuttenberg, că și mama lui Hülsner a fost pusă sub acuză și deja ascultată.

Concertul d-sôrei Gärtner de aseră a întrunit un public fôrte numeros. Artista a secerat un adevărat triumf. Mâne vom aduce amănunte. D-ra Gärtner va da, precum aflăm, Duminecă un concert în Sibiu.

Tênăra cântăreță d-sôra Selma Hackmüller va da concertul d-sale, pe care l'am fost semnalat dălele trecute, Mercuri în 4 Octomvre n. c. în sala de concerte din loc. — D sôra Hackmüller este elevă a Acamediei musicale din Budapesta și a Conservatorului din Viena, unde și-a terminat studiile musicale cu cel mai strălucit succes. Primele lecțiuni de musică le-a primit tînăra cântăreță dela repositul nostru profesor de musică N. Popovici, care cunoscându i vocea frumoasă și puternică, precum și talentul, a incuragiat-o mult de-a se pregăti pentru cariera artistică. D sôra Hackmüller justifică în adevăr așteptările, ce le-a pus într'ênsa primul ei profesor de canto, căci a făcut cu vocea ei frumoasă, plină și puternică de sopran deja cele mai mari progrese. Sperăm, ca publicul nostru amator de musică va incuragia primul debut al tinerei artiste în orașul său natal printr'o participare numerosă la concertul de Mercuri. Interesantul program al concertului îl vom publica în numărul de mâne. Bilete se pot căpeta la librăria Hiemesch (têrgul grăului).

Slovacii din Szarvas. „Magyarország“ își varsă focul necazului, ce l'a cuprins în contra administrației unguresci, care nici până acum n'a fost în stare să facă a fi contopiți în seminția lui Arpad Slovacii din trei comune situate în Alföld: Ciaba, Giula și Szarvas. Prilej de supărare-i-a dat amintitului diar faptul, că dălele trecute senatul bisserioec evangelic slovac din Szarvas a ținut o adunare hotărînd, ca de aici înainte serviciul divin să nu se facă în biserica lor decât în limba slovacă. Preotul Zvarinyi a apelat hotărîrea.

Societatea filarmonică din loc își va ține Lună, în 2 Octomvre n., adunarea sa generală cu următorea ordine de zi: 1) Darea de sêmă. 2) Raportul anual. 3) Modificarea §-lui 13 din regulament. 4) Propunerii. Membrii activi sunt rugați pe calea această de-a participa în număr cât se pôte mai mare la adunare. Asemenea li-se atrage atențiunea membrilor ajutătorii asupra dreptului lor prevăduț în regulament, de-a participa la adunări cu vot consultativ. — *Comitetul.*

Barbarism gendarmesc. În Ciongrad a produs mare senzațiă arestarea a doi gendarmi, contra cărora comanda de gendarmi de-acolo a pornit cercetare din causă de chinuire. În 12 Septemvre cei doi gendarmi au arestat pe țeraul Mencser bănuit de furt. Mencser a negat fapta, la ceea-ce gendarmii s'au pus să stôrăc mâr-turisiri prin chinuire. Au aprins un cuptor la primăria comunală și pe nenorocitul Mencser l'au strimtorat între cuptor și pâr-te, pârjolindu-i corpul. Apoi i-au legat

brațul drept de-o grindă și l'au bătut până ce și-a pierdut conștiința. Când s'a deșteptat, i-au turnat apă rece în gură și l'au dus mai departe în cătun. Aici i-au dat trei fl., ca să nu spună, ce i-au făcut. Barbaria gendarmilor însă s'a descoperit și ei au fost arestați, pornindu-se cercetare contra lor.

Nouă linii de vapore. Ministerul lucrărilor publice al Bulgariei a luat înțelegere cu direcțiunea Navigațiunei Fluviale Române, ca la redeschiderea navigațiunei pe Dunăre, la primăvară, să înființeze linii de vapore pe Dunăre, cari să deservescă porturile Bulgariei cu linia ferată Samovit-Sofia, prin portul Samovit. Aceste nouă linii de vapore, pe lângă serviciul de călători și de bagaje de mare iuțelă, vor mai avé și un serviciu de mică iuțelă pentru mărfuri.

După procesul din Belgrad. Tausanovici a fost transportat la închisôrea dela Pozarovaz. Cei osândiți la 20 de ani de muncă silnică au fost internați în fortăreța Belgradului. Pasici a plecat la Niș, unde e primit ași de cătră cei doi regi. — „Zastava“ anunță, că la procesul din Belgrad s'a produs o scenă semnificativă, al cărei erou a fost un Român din Serbia. Trei Români din Serbia au fost chiămați ca martori, dér nici unul n'a voit să depună în sârbesce, ci numai românesce. După amenințările președintelui, doi însă s'au resemnat în fine și au depus sârbesce, al treilea însă nici în ruțul capului n'a voit să scôtă o vorbă sârbesce. Timp de un sfert de oră a încercat președintele toate mijlocele, spre a-l face să vorbescă. În cele din urmă, președintele a fost nevoit să-l lase să vorbescă românesce, angajând, ca interpret, pe ceilalți doi Români, cari au depus sârbesce.

„Manolina“ este numele unui nou aparat de tipografie întrebuițat de tipografia „Neue freie Presse“ din Viena; cu ajutorul acestui aparat se compun și se tóră rândurile „sațului“ tipografic.

O afacere scandalôsă înveselece pe totă lumea din Berlin. Cavalierul von Seidlitz, amic al ministrului de finanțe Miquel, president al secțiunei comerțiului maritim și șeful conservatorilor liberali, este de ani de dăle colaborator al diarului „Post“. În această calitate, se afirmase de multe-ori, că el ar fi fost autorul unor violente articole, ce acest diar a publicat contra proiectului de canale, punându-se astfel în contradicere evidentă cu înaltele sale funcțiuni. Acest lucru însă se afirmase fără a se puté dovedi. Dălele acestea însă diarul „Vorwärts“ publică soctelile autentice de onorarii, pe cari cavalierul von Seidlitz le-a primit în intervalul dela Maiu până la August, ca redactor al diarului „Post“. Și anume 25 mărci pentru articole de fond și 12 mărci și jumătate pentru antrefileuri. Totalul sumelor încassate de Seidlitz pentru aceste din urmă 4 luni se urcă la suma de 2300 mărci. Ér onorariile sale de redacțiune s'au urcat pe anul 1897 la suma de 10.500 mărci, pentru anul 1898 la suma de 8.650 mărci.

Cutremur de pământ. Din Calcuta se anunță, că o seriă de cutremure de pământ, însoțite de surpări de teren și ploitorientale, s'au simțit alaltăeri la Darschilling. Vre o sută de persône au pierit. Comunicațiunile cu drumul de fier sunt întrerupte. Mari plantațiuni cu ceai au fost distruse. La Phul, bazarul a fost inundat. Două sute de persône au pierit.

Solidaritatea diariștilor slavi.

Scim, că în Cracovia s'a ținut dălele trecute Congresul diariștilor slavi din monarchia austro-ungară. Au luat parte diariștii slavi din toate țările și regatele Austriei, și, cu totă oprirea ministrului austriac de interne, în congres au participat și diariști slavi din Ungaria și Croația.

Între decisiunile mai importante ale Congresului este fără îndoială aceea, care se referese la solidaritatea diariștilor slavi din monarchia austro-ungară. Bazele acestei solidarități s'au statuit în următorele:

1. Datoria pressei slave este de a năsi, ca între națiunile slave să prindă rădăcini *sentimentul comuniunei*, pe baza individualității de rasă.

2. Pressa slavă are datoria de a sprijini necondiționat și solidar pe singurati-cele națiuni slave în luptele lor de naționalitate.

3. În afacerile slave de litigiu, ce se ivesc între națiunile slave din monarchia, pressa slavă neinteresată este datore a observa atitudine obiectivă și a-și ridica tot-dăna glasul în interesul părții vătămăte.

Reciprocitatea slavă să fiă practică și să se manifeste în următorele:

1. Opurile și diarele edate să fiă trimise în schimb. Redacțiunile diarelor slave din puncte centrale mai mari sunt datore a-și procura toate diarele slave mai de frunte.

2. Rassele slave mai avute să prunmere diarele rasselor mai sârace, căci pe calea această se va răspândi cunoșcerea limbilor slave, și singurati-cele foi vor puté fi întărite și în privința materială.

3. Dintr'un fond creat spre acest scop, se vor da diariștilor slavi mai tineri stipendii de călătorie.

4. Diariștii slavi vor coresponda între ei permanent.

5. În interesul reciprocității spirituale, diariștii slavi sunt obligați a răspândi și popularisa produsele literaturii slave.

Scopul acestei solidarități este apărarea comună, precum și cunoșcerea și iubirea împrumutată între națiunile slave.

Viitorul congres se va ține la Agram.

Literatură.

Almanachul învățătorului român, redactat de d-l *Isosif Velcean*, învățător în Recița montană, va apăre peste câte-va dăle, întrând în anul al doilea al existenței sale. Se vinde cu 1 fl. (plus 10 cr. porto), ér celor ce vor trimite deodată prețul a 3 esemplare, li-se va espeda franco. La comande de 5 ori mai multe esemplare se va da rabat de 10%.

După cum se anunță într'un apel, adresat învățătorilor și tuturor amicilor scôlei române pentru sprijinirea almanachului, acesta va apăre legat frumos și trainic, în legătură de pânză, ilustrat, având formatul unui notes portativ, cu mulțime de cunoșcințe din domeniul literar și pedagogic, legi, ordinațiuni și multe alte îndrumări. Din reasumatul cuprinsului vedem, că în adevăr almanachul se va presenta bine și va avé un cuprins bogat. Abonamentele se pot face la autor în Recița montană (Resiczabánya), ori la „Tipografia“ societate pe acțiuni în Sibiu.

DI VIEȘII.

Două vînătore americane. — Miss Gussie Lahm e cea mai mare vînătore din America. Ea a omorît o panteră, care cântărea 116 krg. și care-i cea mai mare ce a fost ucisă până în timpul de ași. Ca și soră-sa Luisa, miss Gussie a fost educată bărbătesce. De cum s'a făcut de 15 ani, ea călătorea pe cei mai sălbatici cai cu o abilitate uimitore. Odaia lor e o colecțiă întregă de piei de lupi, de urși, de pantere, pe cari ele le-au ucis. Credem, că bărbatul care va lua pe una din aceste îndrăznețe vînătore, nu prea se va juca așa lesne cu ea.

Om petrificat. La țermul râului Missouri din America nordică, aprôpe de imbinarea râului Iudit, un muncitor a dat de urma unei curioșe minuni a naturii. S'a aflat în nisip cadavrul unui om petrificat, care de seculi pôte odihnesce în acel loc. Mânile, cari stau aședate pe piept, erau legate, ceea-ce face a se conchide, că e vorba de vre-un omor săvârșit cu veacuri înainte. Cadavrul e tare întocmai ca pētra, dér și-a păstrat în mod admirabil toate formele. Nu numai trăsurile feței, dér chiar și crețele de pe mâni se pot vedé bine. Învēțații sunt de părere, că apariiului Iudit, care conține diferite accide, a împiedecat descompunerea cadavrului, care apoi în decursul timpului aflându-se în nisip, s'a petrificat. Muncitorul, care a dat de urma acestei minuni a naturii, speră acum să se îmbogățescă, căci are de gând să espună cadavrul la vederea publicului pentru anumite taxe.

Dela Tipografia „A. Mureşianu” din Braşov, se pot procura următoarele cărţi

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de regretatul Vasile Moldovan. fost prefect al Legiunii III in 1848—49. Istoriisrile cuprinse in această carte sunt de cel mai mare interes istoric şi naţional, sunt scrise într-o limbă uşoră şi plăcută. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa”, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ținut-o d-nul colonel c. şi r. Francisc Rieger anul trecut in reuniunile militare dela Braşov şi Sibiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea momentului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Din cartea d lui Acentie Severu, veterarul nostru luptător dela 1848, intitulată „Răspuns la cartea négră”, cu un bogat adaus despre arderea Aiudului, se mai pot căpăta esemplare cu preţul de 1 fl. + 5 cr. porto.

„Pintea Viteazul”, tradiţiuni, legende şi schiţe istorice, de Ioan Pop-Reteganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind foarte interesante tradiţiuni şi istorisiri din toate părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„David Almăşianu”, schiţe biografice de Ioan Popea. Broşura această, atât de bine scrisă. presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Povestea unei Corone de oţel”, opul mult dorit şi aşteptat al d-nului G. Coşbuc, a apărut in editura librăriei C. Sfetea din Bucuresci şi costă un leu şi 50 bani. E scrisă şi această carte la înţelesul tuturor şi este atât de interesantă, încât oine o ia în mână, nu se mai poate despărţi de ea. In istoria această ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin cari a trecut România până a ajuns la independenţă. Scenele, ce se descriu din războiul pentru neatărnare, sunt la culme mişcătoare şi însufleţitoare. Cartea e provădită cu numeroase portrete şi ilustraţiuni. Ea stă in legătură cu „Războiul nostru pentru neatărnare” scris tot de d-l G. Coşbuc, așa că cine şi-a procurat pe acesta, trebuie să şi procure şi „Povestea unei Corone de oţel”. Sperăm, că fruntaşii noştri, înţelegând importanţa acestor scrieri, vor stărui din răspuţeri a-le răspândi cât mai mult in popor. Se pot procura ambele cărţi dela „Tipografia A. Mureşianu” din Braşov. „Războiul nostru pentru neatărnare” costă 50 cr. (cu posta 55 cr.), ér „Povestea unei Corone de oţel” 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Vivia, seu Biserica din Cartagine, naraţiune istorică, tradusă din italiennesce de Dr. Iuliu Dragoş, preot şi profesor. Se vinde cu preţul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

„Preotul din Noieni”, naraţiune istorică din veacul nostru, scrisa de Arghirobarbu. Această interesantă naraţiune privesce evenimente din 1848—49. Preţul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Septembrie 1899.

Table with financial data: Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Cursul pieţei Braşov.

Din 28 Septembrie 1899.

Table with market data: Banca rom. Cump. 9.37 Vënd. 9.39, Argint român. Cump. 9.30 Vënd. 9.35, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Voci din public*).

Declaraţiune.

Fiind-că domnilor Iosef Matyas şi to verşii li-a plăcut a alarma opinia publică cu scoirea. că cele 166 vagoné fën cumpărat de mine şi nepermite se vor licita in 11 (23) c. şi şilele următoare perisicului meu, drept rectificarea constat. că eu de aceea am refusat a primi restul de 166 vagoné fën, pentru-că in primele transporturi, ce mi-au trimis, s'au aflat mai multe vagoné fën stricat şi muced, ceea-ce d-nii Matyas au recunoscut inşi-şi prin aceea, că mi-au oferit o considerabilă reducere a preţului numai ca să më înduplece a primi aceea vagoné de fën stricat.

Cum-că D-nii Iosef Matyas şi soţii nici nu au avut intenţiune serioasă a vinde acele 166 vagoné de fën pe risicul meu, această se vede şi din faptul, că in ziua de 6 (18) c. înainte de amăşti unul dintre tovaruşii a venit direct la mine şi, după schimbare de câte-va vorbe, de bună voia, in

*) Pentru cele cuprinse in rubrica această Redacţiunea nu ia răspunderea.

numele şi cu învoirea tovaruşilor m'a absolvat de obligămintul contractului de cumpărare privitor la restul de 166 vagoné de fën, care contract a fost încheiat in numele societăţii, ba a declarat tot-odată, că nu pretinde nici o despăgubire, restituindu-mi şi arvuna, ce li-am dat'o.

Am ținut să declar această in interesul reputaţiunii mele.

Braşov, 9 (21) Septembrie 1899.

G. M. Zănescu.

AVIS.

Am onóre a face cunoscut on public, că atelierul meu de încălţăminte din Şirul Inului nr. 22, l'am mutat in Strd. Mihael Weiss nr. 27.

Andreas Kelemen Pantofar.

718.2—3

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Braşov, Strada Porţii Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Sabădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aşedămintul său de inormentare bogat asortat in cari toate obiectele, atât sortele mai de rënd, cât şi cele mai fine, se pot căpăta cu preţuri ieftine.

Comisiune şi depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal şi imitaţiuni de metal şi de lemn de stejaru.

Depou de cununii pentru monumente şi plantici cu preţurile cele mai moderate.

Representanţă de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai, precum şi un car funebru vëndet, pentru copii, precum şi cioclii.

Comande întregi se esecută prompt şi ieftin, ia u asupra-mi şi transporturi de mörţi in străinătate.

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

Gazeta Transilvaniei cu numărul a 5 cr. se vind la librăria Nic. I. Ciurcu şi la Eremias Nepoţii.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1899.

Table with train schedules: Budapesta - Arad - Teiuş. Columns: Tren mixt, Tren de accel., Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón.

Table with train schedules: Budapesta, gara de vest - Ruşava - Vercerova - Bucuresci. Columns: Orient. Expres, Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón., Orient. Expres, Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón., Tren de accel., Tren de persón.

Table with train schedules: Simeria (Piski) - Hunedóra. Columns: tren de pers., tren mixt, tren de pers., tren mixt, tren de pers., tren mixt, tren de pers., tren mixt.

Table with train schedules: Simeria (Piski) - Petroşeni - Lupeni. Columns: tren de persón., tren mixt, tren de persón., tren mixt, tren de persón., tren mixt, tren de persón., tren mixt.

Nota: Orele insemnate in stănga staţiunilor sunt a se citi de sus in jos, cele insemnate indrepta de jos in sus. Numerii in quadraţi cu linii mai negrii insemnează orele de noapte.